

אסקלפיאס טוברוזה כגידול חד שנתי בקרקע ובטוף

מעין פלוס קטרון, אבי אושרוביץ, קתרינה צעירי, איתן שלמה - מו"פ ערבה תיכונה וצפונית
יאיר נשרי - לה"ד נגב, שה"מ משרד החקלאות ופיתוח הכפר

כתובת המחברת: maayank@arava.co.il

תקציר

אסקלפיאס טוברוזה (*Asclepias Tuberosa*) שייך למשפחת ההרדופיים (*Apocynaceae*). זהו שיח רב שנתי שמוצאו מדרום אמריקה הידוע גם בכינוי פרח הפרפרים בשל משיכתם הרבה לפרח בגין צבעו ושפע הצוף. האסקלפיאס גדל בקרקעות מנוקזות היטב. גידול האסקלפיאס טוברוזה בישראל מצוי מזה מספר שנים בעיקר באזור הנגב, בשל דרישתו לטמפרטורות ועוצמות אור גבוהות בחודשי החורף ודרישתו ליום ארוך. הגידול נבחן בעבר בערבה אך נכשל כגידול מסחרי בגלל תנאי הגידול הקשים בקיץ. בשל עוצמות האור והטמפרטורות הגבוהות באזור הערבה בחורף החלטנו לנסות פעם נוספת לבחון את האסקלפיאס בתנאי האזור כגידול חד שנתי במטרה להגדיל את סל הפרחים המיוצאים מאזור הערבה. בבדיקת הגידול שנעשתה בתחנת יאיר בעונת 2011/12 נמצא שתהליך הנביטה קשה יותר בתנאי הערבה וגל הפרחים הראשון הינו בעל יכול נמוך יותר בהשוואה לגל השני שהתקבל. בגידול בקרקע נקטף יכול גבוה יותר מאשר בטוף. נראה כי ניתן לגדל את האסקלפיאס כגידול חד שנתי בתנאי הערבה. ניתן לקבל פרחים איכותיים בשני גלי קטיף בחודשים ינואר ובאפריל בהם המחירים גבוהים ביצוא. ייתכן וזריעה מוקדמת יותר לקבלת גל טכני מוקדם יותר היתה מקדימה את גלי הפריחה הנוספים ומביאה ליכול גבוה יותר במרכז החורף, בו יש יתרון יחסי חשוב בתנאי הערבה. על מנת לבחון את כדאיותו הכלכלית של פרח האסקלפיאס בגידול בערבה מוצע לנסותו בחלקה בהיקף מסחרי במסגרת משק מודל בישובי הערבה.

מבוא

אסקלפיאס טוברוזה (*Asclepias Tuberosa*) שייך למשפחת ההרדופיים (*Apocynaceae*). זהו שיח רב שנתי שמוצאו בדרום אמריקה. האסקלפיאס גדל בקרקעות מנוקזות היטב. ידוע גם בכינוי פרח הפרפרים בשל משיכתם הרבה לפרח בגין צבעו ושפע הצוף. בטבע בחורף נכנס הצמח לתרדמה ובאביב מבלבב שוב. האסקלפיאס טוברוזה הינו גידול רב שנתי, בעל דרישה הכרחית לתאורה ויתרון לחימום בתקופת החורף. אזור הבשור הוא האזור העיקרי בו מגדלים פרח זה. בחודשי החורף קיימת תופעה של הפלת תפרחות ונשירת פרחים כתוצאה מירידה בטמפרטורה ובעוצמת הקרינה או תקלות בהארה. בשל רגישותו לקור החלטנו לבחון גידול זה בערבה בה הטמפרטורה בחורף מתונה יותר מבאזור הנגב. בשל העובדה כי צמח זה מופיע בצו הסניטציה ובשל רגישותו לוירוסים בחנו את הגידול כגידול חד שנתי. לאור ניסיון העבר (גבי צוברי, ידע אישי) בו הניב גידול אסקלפיאס בטוף תוצאות טובות יותר יחסית לקרקע, חזרנו על בחינה זו של גידול בטוף מול גידול בקרקע.

שיטות וחומרים

אסקלפיאס טוברוזה נזרע (23/08/12) בתחנת יאיר בבית צמיחה מחופה פוליאיתילן, בעומד של 80 זרעים למטר. בכל טיפול נזרעו שתי ערוגות בקרקע מקומית ושתי ערוגות בטוף, בכל טיפול סומנו 3 חלקות של 1 מטר מהן נקטפו הפרחים ונבדקו המדדים הבאים: מועד פריחה, מספר פרחים, אורך פרח,

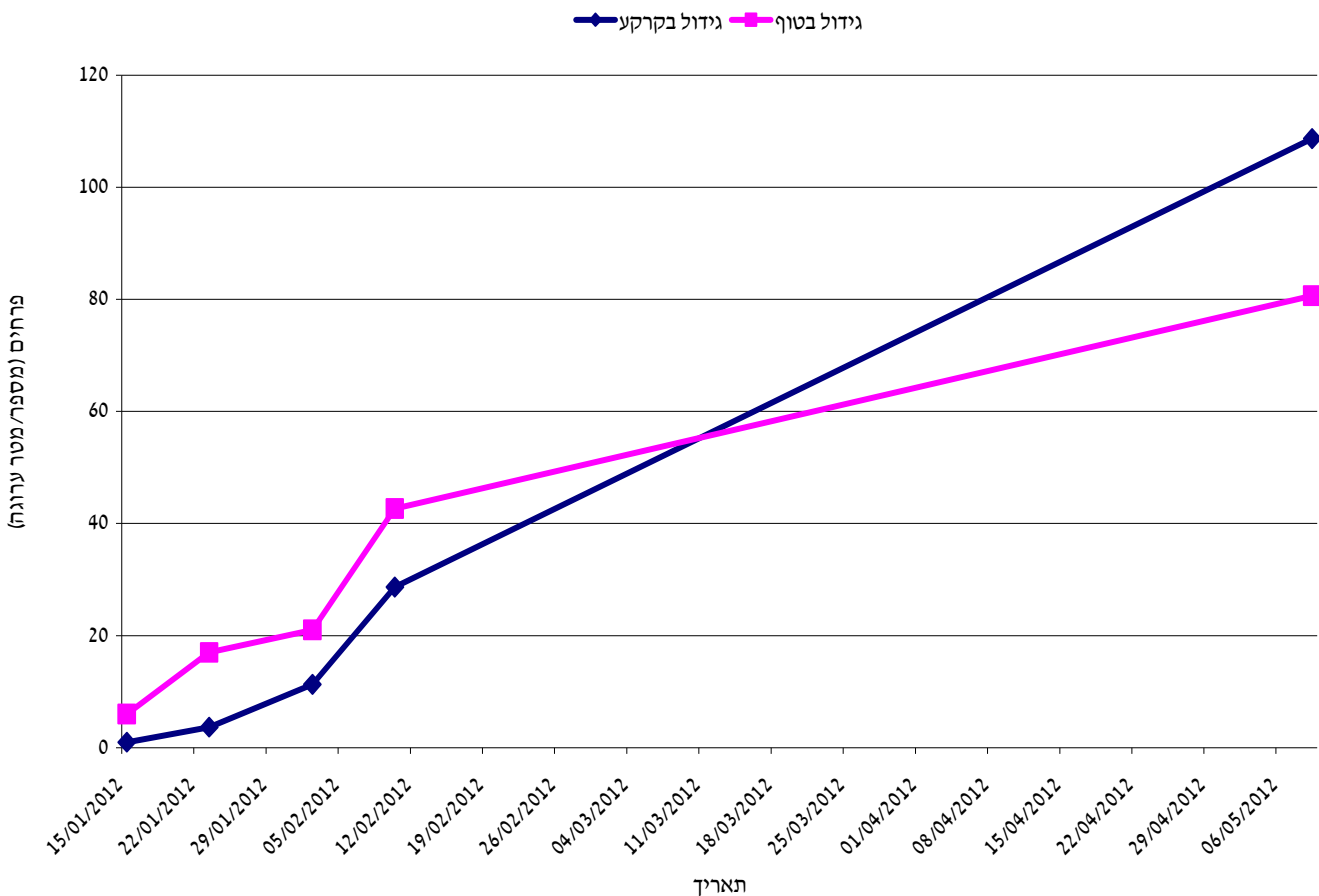
משקל פרח. ההארה ניתנה בשבירת לילה. עם הזריעה הופעלה הארה למשך 4 שעות בלילה עד 10/09/12. אחר תאריך זה הוארך משך ההארה עד ל-6 שעות בלילה.

תוצאות

מספר הפרחים שנקטף לאורך כל תקופת הגידול (איור 1) היה גבוה יותר בקרקע בהשוואה לגידול בטוף. מבחינת שאר מדדי האיכות לא נראו הבדלים בין הטיפולים השונים. האורך המשקל ואורך התפרחת היו דומים בשני הטיפולים (טבלה 1). יכול גל פרחים הראשון בגידול בקרקע היה נמוך מזה שבטוף ואילו בגל השני המצב השתנה (איור 1).

טבלה 1: יכול ואיכות פרחי אסקלפיאס בגידול בקרקע ובטוף

טיפול	מספר פרחים למטר	אורך (ס"מ)	משקל (גרם)	אורך תפרחת (ס"מ)
גידול בקרקע	109	59	13	10
גידול בטוף	81	57	15	9

איור 1: מספר פרחי אסקלפיאס מצטבר שנקטף בטיפולים השונים במהלך תקופת השיווק

דין

פרח האסקלפיאס טוברוזה מצוי בגידול בישראל מזה מספר שנים ובעיקר באזור הנגב. בשל רגישותו לטמפרטורות בחודשי החורף ודרישתו לתאורה בחנו את גידולו בתחנת יאיר בערבה. יש לזכור כי האסקלפיאס טוברוזה מוזכר בצו הסניטציה ולכן אין לגדלו בתקופת הקיץ כך שהגידול בערבה מוגדר כגידול חד שנתי.

תחילת הגידול לאחר הזריעה ובמהלך הגל הראשון נראתה מבטיחה בגידול בטוף אך בתוצאה הסופית הגידול בקרקע היה טוב יותר מאשר בטוף. יש לציין שהאסקלפיאס טוברוזה מעדיף קרקעות מנוקזות. נביטה לקויה של הזרעים בקרקע חייבה אותנו למספר זריעות השלמה עד קבלת נביטה אחידה בערוגות. בגל השני נקטף יכול גבוה יותר בקרקע חולית מאשר בגידול בטוף. בחודש נובמבר נערך קציר טכני בשל חוסר אחידות בנביטה. לאחריו העלנו גל לפריחה. נראה כי ניתן לגדל את האסקלפיאס כגידול חד שנתי בתנאי הערבה. ניתן לקבל פרחים איכותיים בשני גלי קטיפ בחודשים ינואר ובאפריל בהם המחירים גבוהים ביצוא. ייתכן וזריעה מוקדמת יותר לקבלת גל טכני מוקדם יותר היתה מקדימה את גלי הפריחה הנוספים ומביאה ליכול גבוה יותר במרכז החורף שהוא המועד בו יש יתרון יחסי חשוב בתנאי הערבה. על מנת לבחון את כדאיותו הכלכלית של פרח האסקלפיאס בגידול בערבה מוצע לנסותו בחלקה בהיקף מסחרי במסגרת משק מודל בישובי הערבה.

הבעת תודה

תודתנו נתונה לחברת ג'ניסיס עבור תרומת הזרעים לביצוע המחקר.

Growth of *Asclepias Tuberosa* as annual crop in local soil and tuff growing medium

Maayan Plaves Kitron, Eitan Shlomo, Katrina Tsairi, Avi Usherovitz – Central and Northern Arava R&D

Yair Nishri - The agricultural extension service (Shah'am), Ministry of Agriculture and Rural Development

Writer address: maayank@arava.co.il

Keywords: Cut flower, introduction